

A BIZTOS KEZDET PROGRAM ALAPELVEI

Bevezető

A dokumentum célja, – összhangban a Gyermekszegénység Elleni Nemzeti Stratégiában¹ megfogalmazott célokkal és alapelvekkel – hogy meghatározza a magyarországi **Biztos Kezdet program alaptéziseit**. Így a jövőben mindazoknak, akik Biztos Kezdet szolgáltatásokat kívánnak nyújtani, az ebben a dokumentumban megfogalmazott célokat és alapelveket kell érvényesíteniük a szolgáltatás kialakítása során. A Biztos Kezdet Program kapcsolódik a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiához.

A Biztos Kezdet program feladata, hogy hatékonyan avatkozzon be a **szegénység és a kirekesztettség hatásai/következményei újratermelődésének megakadályozása érdekében**.

A Biztos Kezdet program különös hangsúlyt fektet a gyermeki jogok érvényesítésére. A gyerekek születésüktől fogva aktív szereplői a család, a közösség, a társadalom életének. A legfiatalabb gyerekek jogainak érvényesítése érdekében tekintettel kell lenni az életkorukból adódó sajátos fizikai és érzelmi szükségletekre, valamint arra, hogy koragyermekkorban alapvető szükségletük a játékhoz, felfedezéshez, tanuláshoz, társas kapcsolatokhoz szükséges személyes és tárgyi környezet megléte. Minden gyereknek joga van a boldog gyermekkorhoz. A korai életévek különös odafigyelést igényelnek, mivel ebben az életkorban alakulnak ki az alapjai a későbbi iskolai sikernek és társadalmi részvételnek.

A Biztos Kezdet program alapelveinek megfelelően történik jelenleg a Biztos Kezdet Gyerekházak létrehozása, hálózatuk kialakítása. A program és annak célkitűzései azonban nem csak Gyerekházak formájában valósulhatnak meg. Az alapelveknek megfelelő más szolgáltatások (pl. sajátos feltételekkel kialakuló csoportok óvodában, bölcsődében, játszóházakban) is szolgálhatják a program célkitűzéseit, és így részei lehetnek a Biztos Kezdet programnak.

¹ „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032 sz. 47/2007. (V. 31.) OGY határozat

Célok

A Biztos Kezdet program a gyermekszegénység kedvezőtlen következményeit és a gyermekek társadalmi kirekesztettségét kívánja visszaszorítani. Középpontjában azok a szegénységben élő, 0-7 (ebből kiemelten 0-5) éves gyereket nevelő családok állnak, akik forrásaik szűkössége, valamint a jó minőségű szolgáltatások elérésének korlátozottsága miatt nem tudják a gyermek képességeinek maximális kibontakoztatását biztosítani.

A program elsődleges célja lehető legjobb esély biztosítása a készség-, képességek kibontakozásához, a lehető legkorábbi életkorban, azon gyerekek számára, akik a legnagyobb szegénységben élnek.

A program hosszú távú célkitűzése olyan gyerek- és családbarát szolgáltatási környezet kialakítása országos szinten, amely a szülők partneri bevonása és aktív részvétele mellett koragyermekkorban egyenlő esélyt biztosít a veleszületett képességek kibontakozásához, a minél korábbi - lehetőleg 3 éves kortól - óvodai részvételhez és a sikeres iskolakezdéshez.

A program alapelvei:

A Biztos Kezdet egy koragyerekkori nevelésre, tanulásra, gondozásra vonatkozó filozófia, amely bármilyen, a 0-7 (különösen 0-5) éves gyerekekkel és családjaikkal foglalkozó szolgáltatás szellemiségét és működését befolyásolhatja, meghatározhatja.

- **Az életkori alapelv** szerint a program fókuszában a 0-7 (különösen a 0-5) éves gyerekek állnak. A rendszeres szolgáltatások a koragyermekkorban fejlődés kiemelt szerepének és a korai beavatkozások bizonyított hatékonyságának megfelelően a képességkibontakoztatás interdiszciplináris megvalósítását célozzák.
- **A területi célzás alapelve.** Az ország területi egyenlőtlenségeit figyelembe véve a program elsődleges célcsoportját a hátrányos helyzetű kistérségekben, valamint a települési szegregátumokban élő családok jelentik. Ezeken a területeken jellemző leginkább a szociális problémák halmozódása és az erőforrások szűkössége, másrészt itt hiányoznak vagy szűkösek a kisgyerekekre irányuló szolgáltatások. Azokon a területeken, ahol a program működik, mindenki számára nyitott.
- **Szülőkkel való partneri együttműködés alapelve.** A szülők a gyerek első tanítói. A szülők aktív részvétele, a velük való tartalmas együttműködés, a szülői kompetenciák megerősítése, szükség esetén egyéb szolgáltatásokhoz való hozzájutásának segítése a program meghatározó eleme.
- **Szaktörzsek és szakemberek közötti együttműködés alapelve** a koragyermekkor interdiszciplináris megközelítése alapján. Speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása a korai felismerés és a fejlődési elmaradások kezelése érdekében. Szaktörzsi együttműködésben megvalósuló támogatás a gyerekek és a családok számára.

- **A program célzottságának alapelve** szerint a helyi szakembereknek törekedni kell arra, hogy – bár a program mindenki számára nyitott- a nagy hátránnyal induló kisgyermek maradjanak a program fókuszában.

Az alapelvek együttes érvényesülése esetén beszélhetünk Biztos Kezdet programról.